

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Vojtěcha Šimíčka, soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Viktora Kučery, Petra Mikeše, Pavla Molka, Milana Podhrázkého (soudce zpravodaj) a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatele: **Přípravný výbor pro konání místního referenda**, jednající zmocněncem J. K., proti účastníkovi: **obec Statenice**, se sídlem Statenická 23, Statenice, zast. Mgr. Lukášem Nohejlem, advokátem se sídlem Opletalova 1525/39, Praha 1, o návrhu na určení, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky, a o návrhu na vyhlášení místního referenda, v řízení o kasační stížnosti účastníka řízení proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 12. 2024, čj. 37 A 81/2024-55, o návrhu účastníka řízení na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti

takto:

- I. Návrh účastníka řízení na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **se zamítá**.
- II. Účastníkovi řízení **se ukládá** zaplatit soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením určil, že návrh na konání místního referenda v obci Statenice podaný navrhovatelem dne 4. 11. 2024 nemá nedostatky (výrok I). Návrh se týká místního referenda o otázkách: 1) „Požadujete, aby orgány obce Statenice v samostatné působnosti učinily veškeré možné kroky k tomu, aby v rámci developerských projektů v obci vznikla adekvátní občanská vybavenost (zejména základní škola)?“ 2) „Požadujete, aby orgány obce Statenice v samostatné působnosti učinily veškeré možné kroky k tomu, aby zahájení rezidenční výstavby v rozvojových plochách Z02, Z13a, Z13b územního plánu obce Statenice byla podmíněna předchozí kolaudací Přeložky silnice II/240 (D7-D8) - úsek mezi dálnicí D7, dálnicí D8 a silnicí II. třídy č. II/101?“ Současně krajský soud jako nepřijatelný odmítl návrh na vyhlášení místního referenda (výrok II).

[2] Účastník řízení (stěžovatel) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností v rozsahu jeho výroku I. Současně navrhl, aby soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Nejde totiž podle něj o běžný případ, v němž se skupina občanů snaží aktivně dovolat svých práv a bojuje proti netransparentním krokům obce. Místní referendum je zde zneužito k blokování územního rozvoje obce. V době sociálních sítí je zcela lichá představa, že by obec byla v silnějším postavení než přípravný výbor. Zatímco obec má povinnosti a její představitelé odpovědnost, je aktivistickému uskupení několika lidí tolerováno vše. Stěžovatel má pochyby o motivech navrhovatele nejen kvůli „křiku“ a útokům na sociálních sítích, ale i kvůli rušení poklidného průběhu zastupitelstev a diskuzí s veřejností, hrubě neslušnému chování, snaze o blokaci nové výstavby v obci i šikanóznímu podnětu proti stěžovateli. Reálné dopady na fungování obce a uskutečnění střednědobých a dlouhodobých hospodářských a politických rozhodnutí jejími orgány nemá až výsledek referenda, ale již samotné rozhodnutí soudu o domnělé bezvadnosti návrhu. Pro navrhovatele (ani jiné osoby) nepředstavuje přiznání odkladného účinku žádnou újmu a nevznikají tím žádné náklady. Mezi přiznáním odkladného účinku a zájmem na konání referenda neexistuje žádný rozpor. Jediným praktickým důsledkem je vyčkání na závěry Nejvyššího správního soudu. Konání referenda je navíc navrhováno až v říjnu 2025 (spolu s volbami do Poslanecké sněmovny), tedy ani termín jeho konání není přiznáním odkladného účinku ohrožen.

[3] Nejvyšší správní soud v první řadě připomíná svoji existující judikaturu, byť ta se primárně týká návrhů na přiznání odkladného účinku kasačním stížnostem v případě rozhodnutí, jimiž soud místní referendum vyhlásil. Podle ní totiž platí, že ačkoliv procesní předpisy nestanoví pro řízení o kasační stížnosti ve věcech místního referenda lhůtu k rozhodnutí, Nejvyšší správní soud tyto věci obvykle projednává přednostně tak, aby – je-li to možné – rozhodl ještě před konáním místního referenda meritorně. Smysl rozhodnutí o (ne)přiznání odkladného účinku pak v takových případech nabývá na významu především ve věcech, v nichž Nejvyšší správní soud nemůže před konáním místního referenda rozhodnout meritorně, a to s ohledem na objektivní okolnosti (například usnesení ze dne 25. 9. 2014, čj. Ars 4/2014-68, bod 11, či ze dne 3. 1. 2023, čj. Ars 7/2022-149, bod 6).

[4] Rozhodnout přímo o kasační stížnosti nelze ani v nynější věci, neboť soud v tomto řízení teprve provádí procesní úkony. Spor se navíc netýká již vyhlášeného místního referenda, nýbrž je veden ohledně otázky, zda návrh na konání místního referenda má v dané věci nedostatky (navrhovatel navíc konání místního referenda požaduje až přibližně za 9 měsíců). K rozhodnutí o podaném návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je pak namíste přistoupit i s ohledem na to, že soud by o něm měl rozhodnout bez zbytečného odkladu (§ 73 odst. 4 ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost nemá podle § 107 odst. 1 s. ř. s. odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh přiznat, a to za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že lze přiznat odkladný účinek, *jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (stěžovatele, pozn. NSS) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem*. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tedy musí být splněny tři materiální podmínky: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného

účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS).

[6] Řízení o návrhu na přiznání odkladného účinku je ovládáno zásadou dispoziční, a soud proto při posuzování důvodnosti návrhu vychází především z tvrzení stěžovatele. Právě jeho tak tíží povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy (usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32). Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí a z jakých konkrétních okolností to vyvozuje. Hrozící újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, čj. 9 Afs 275/2017-20). I v případě „referendových věcí“ pak platí, že rozhodnutí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ze své podstaty rozhodnutím předběžné povahy a předmětem rozhodování je zde jen naplnění výše uvedených zákonných podmínek. Naopak přiznáním nebo nepřiznáním odkladného účinku kasační stížnosti není možné jakkoli předjímat rozhodnutí o věci samé. Z toho důvodu nebylo namístě, aby se Nejvyšší správní soud zabýval argumentací stěžovatele vycházející z toho, že v dané věci došlo ke zneužití institutu místního referenda. Tuto otázku nepřísluší Nejvyššímu správnímu soudu v tomto řízení nyní jakkoli hodnotit. Totéž se pak týká stěžovatelem zmiňovaných pochybností o motivech navrhovatele. Subjektivní přesvědčení stěžovatele o protizákonnosti napadeného rozhodnutí je pravidelným znakem v podstatě každého řízení o kasační stížnosti, rozhodně se však nejedná o důvod pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. V právním státě je třeba respektovat pravomocné a vykonatelné rozhodnutí krajského soudu bez ohledu na vnitřní přesvědčení stěžovatele (viz výše již zmiňované usnesení čj. Ars 4/2014-68, bod 15).

[7] Jde-li o první ze shora vymezených podmínek nezbytných pro přiznání odkladného účinku, tedy újmu vzniklou stěžovateli v důsledku napadeného usnesení krajského soudu, zde stěžovatel krom obecné zmínky o složité situaci obcí (jejich orgánů) ve srovnání s přípravnými výbory jednak poukazuje na „aktivistické počínání skupiny lidí“ a jednak zdůrazňuje, že reálné dopady na jeho fungování má již rozhodnutí soudu o bezvadnosti návrhu. K tomu je však třeba uvést, že stěžovatel nijak konkrétně netvrdí, jak jím popisované aktivity některých osob (útoky na sociálních sítích, rušení průběhu zastupitelstev atd.) souvisí právě s napadeným usnesením krajského soudu, podle něhož návrh na konání místního referenda nemá nedostatky. Jakkoliv v obecné rovině jistě mohou stěžovatelem popsané aktivity představovat jevy negativní, Nejvyššímu správnímu soudu není vůbec zřejmé, jak by jim mohlo zamezit případné přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[8] Poukazuje-li pak stěžovatel na dopady rozhodnutí soudu na fungování obce a uskutečnění rozhodnutí, lze mu dát jistě za pravdu v tom, že usnesení soudu dopady na jeho činnost mít může (například již jen pokud jde o další postup zastupitelstva ve vztahu k návrhu na konání místního referenda – který se v důsledku usnesení krajského soudu považuje za bezvadný – předpokládáný v § 13 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu o změně některých zákonů). V nynější věci však rozhodně nelze dospět k závěru, že by stěžovatel naplnil požadavky shora citované judikatury týkající se nejen osvědčení újmy, ale vůbec samotného dostatečně konkrétního tvrzení intenzivní a závažné újmy, která mu v důsledku rozhodnutí soudu vznikne. Stěžovatel totiž setrval pouze u obecného tvrzení (a ostatně sám navíc připomněl z hlediska intenzity újmy možnou relevantní skutečnost, že konání referenda je navrhováno až na podzim roku 2025). Pokud by Nejvyšší správní soud na základě obdobně obecných tvrzení měl přiznat kasační stížnosti odkladný účinek,

fakticky by to znamenalo postupovat takto vždy, pokud krajský soud určí, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky, příslušná obec toto rozhodnutí napadne kasační stížností a požádá o přiznání odkladného účinku. To by však bylo v rozporu s povahou odkladného účinku jakožto institutu výjimečného, případně by tak musel učinit přímo zákonodárce.

[9] Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud neshledal, že by stěžovatel dostatečně tvrdil a osvědčil újmu, která by odůvodňovala přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Splněním ostatních podmínek se proto již nebylo třeba zabývat. Podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou splněny, a Nejvyšší správní soud proto návrh zamítl.

[10] Rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku podléhá soudnímu poplatku ve výši 1 000 Kč, a to podle položky 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích. Povinnost zaplatit soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit [§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích, *per analogiam*; srov. k tomu též usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 4. 6. 2024, čj. 9 As 270/2023-21], přičemž poplatek je v takovém případě splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena (§ 7 odst. 1 citovaného zákona). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II tohoto usnesení. Poplatek lze zaplatit bezhotovostně převodem na účet soudu číslo: 3703 – 46127621/0710, vedený u České národní banky, pobočka Brno. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je 1001100125. Nebude-li soudní poplatek včas dobrovolně zaplacen, bude vymáhán.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 5. února 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu